

Мирослава КРИВОНОС

асистентка кафедри комп'ютерних наук
та інформаційних технологій,
Житомирський державний університет
імені Івана Франка

РОЛЬ ІКТ В ЦИФРОВІЙ ТРАНСФОРМАЦІЇ ОСВІТИ

Так як сучасне суспільство все більше набуває ознак цифрового, то широке використання інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) в усіх галузях, зокрема і в освіті, є своєрідним показником такого розвитку. Інформаційно-комунікаційні технології стали свого роду провідником до інформації та знань, поступово перетворившись на цифрові.

Класична освіта під активним впливом сучасних технологій почала швидко змінюватися. Цифровізація освіти призвела до інтеграції віртуальної та реальної освіти [4]. Окрім того, вимушений перехід освіти на дистанційне навчання також сприяв таким змінам. Проте зазначимо, що віртуальна освіта не може повністю замінити реальну освіту. Не можна ігнорувати чи послаблювати особисте спілкування між усіма учасниками освітнього процесу через активне просування розвитку цифрової освіти. Для забезпечення якісного навчання необхідно вдало поєднувати оффлайн- та онлайн-навчання, використовуючи при цьому сучасні інформаційно-комунікаційні технології.

ІКТ відіграють ключову роль у цифровій трансформації освіти, роблячи навчання доступнішим, гнучкішим та індивідуалізованим через інтерактивні платформи, електронне навчання та відкриті ресурси, що активізує пізнавальний інтерес, розвиває критичне мислення та готує здобувачів освіти до викликів

сучасного цифрового суспільства, створюючи єдине інформаційне освітнє середовище. Інформаційно-комунікаційні технології включають в себе використання комп'ютерів, телекомунікаційних мереж, програмного забезпечення, аудіовізуальних систем, інтернету, мультимедійних матеріалів, електронних засобів навчання, відеоконференцій та інших засобів, електронних засобів навчання, відеоконференцій та інших засобів, які дозволяють отримувати доступ до інформації, створювати, зберігати, передавати та змінювати її.

Цифрова трансформація освіти за допомогою ІКТ базується на наступних пріоритетах:

- підвищення результативності навчання;
- створення глобального освітнього простору;
- забезпечення вільного доступу до інформації;
- індивідуалізація та гнучкість навчальних планів;
- зростання зацікавленості здобувачів;
- якісна зміна профілю компетентностей майбутніх фахівців;
- цифровізація системи контролю та оцінювання.

Сучасний освітній простір неможливо уявити без інтеграції хмарних сервісів, розвитку e-learning та дистанційних інструментів. Ключовим вектором змін стає перехід до змішаних форм навчання, що спираються на доступність та відкритість цифрових навчальних матеріалів.

Зважаючи, що формування м'яких навичок (soft skills) на сьогодні є одним з першочергових завдань освіти, то використання ІКТ відіграє тут значущу роль. Широкий спектр сучасних інструментальних засобів суттєво оптимізує процес формування м'яких навичок (soft skills), зокрема креативності, лідерського потенціалу та навичок командної взаємодії. Застосування імерсивних симуляцій, віртуальної реальності та засобів синхронної онлайн-комунікації створює сприятливе середовище для розвитку критичного мислення та стратегічного партнерства. Провідну роль у розкритті творчих можливостей майбутніх фахівців відіграють цифрові проєктні методики, гейміфікація, персоналізовані траєкторії навчання, а також технології, що забезпечують синергію наукового пошуку та освітнього процесу.

Зокрема, важливим є впровадження концепції адаптивного навчання на основі штучного інтелекту, що дозволяє автоматизувати рутинні завдання контролю та зосередитись на розвитку soft skills. Водночас, цифрова трансформація має враховувати принципи інклюзивності, забезпечуючи рівний доступ до контенту для всіх категорій здобувачів через асистивні цифрові інструменти. Таким чином, інновації в системі освіти роблять процес навчання більш якісним, ефективним, доступним кожному здобувачу освіти.

Цифрова трансформація освіти вимагає не просто наявності техніки, а формування високого рівня цифрової компетентності педагогів. Сучасний педагог має опанувати ролі фасилітатора та ментора, що здатний орієнтуватися в моделі DigCompEdu (Європейська рамка цифрових компетентностей для освітян). Це передбачає не лише технічну грамотність, а й здатність створювати та редагувати цифрові освітні ресурси, використовувати цифрові інструменти для формування та підсумкового оцінювання, розширювати можливості здобувачів через персоналізацію навчальних траєкторій, сприяти цифровій

грамотності самих здобувачів, навчаючи їх критично оцінювати інформацію та дотримуватися кібергігієни.

Проте із активним впровадженням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій в освіту виникають і певні труднощі, які варто брати до уваги: перенасичення інформацією, нерівномірний доступ до технологій, питання безпеки даних, нестача кваліфікованих педагогів. Тому необхідно забезпечувати відповідну підготовку педагогів, їх готовність навчатися та самонавчатися протягом всього життя.

Отже, цифрова трансформація освіти – це не лише зміна інструментарію, а глибока перебудова самої філософії навчання. Вона базується на синергії технологічного прогресу (ШІ, VR, хмарні сервіси) та розвитку людиноцентризованих підходів, де педагог стає архітектором індивідуального освітнього простору, а здобувач – активним суб'єктом власного професійного зростання.

Список використаних джерел

1. Биков В., Спірін О., Пінчук О. Сучасні завдання цифрової трансформації освіти. Грамотність у цифрову епоху: журнал кафедри ЮНЕСКО «Неперервна професійна освіта XXI століття». UNESCO chair journal «Lifelong Professional Education in the XXI century». Київ, 2020. Вип. 1, С. 27–36.

2. Данилевич Ю. О., Наумова Л. В., Мілевська-Вовчук Л. С. Роль інформаційно-комунікативних технологій у навчальному процесі. Медична освіта. 2021. №1. С.83–88.

3. Кіндратець О. Проблеми цифрової трансформації освіти. Освіта як чинник формування креативних компетентностей в умовах цифрового суспільства : збірка тез міжнародної науково-практичної конференції, 27-28 листопада 2019 р. (с. 59-60). Запоріжжя: ЗНУ. URL: <https://web.znu.edu.ua/NIS//2019/zbirka-tez.pdf>

4. Нікітенко В. О., Метеленко Н. Г., Шапуров О. О. Концепція цифрової трансформації як чинник підтримки сталого екологічного, соціального та економічного розвитку. Humanities studies. 2022. Вип. 12 (89). С. 16–25, С. 142–152.